

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. De unione Græcorum facta in Concilio Florentino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

vestibus fulgentibus coruscans. Et alibi: Inspiciti Martyres divinam pulchritudinem manifestis & claris. Et rursus: Ubi ordines Angelorum, ubi iustorum populi exultant. Et in alio: Et regnum celorum aperte meriti Trinitatis radijs illustrati, & admiratione digni. Et rursus: Sabba beatissime Angelorum aqualis, sanctorum contubernalis, Prophetarum socius, Martyrum, & Apostolorum coheres, lucem non occidentem nunc incolens, cuius divinis facibus illustratus summo Principi assistens, & aperte coruscans: audisne? lucem non occidentem dicit: Nam DEUS est lux non occidens, habitat autem nunc cum DEO: praterea summum principium quid significat? Summum enim bonorum, summum principium, summam pulchritudinem, nil aliud est nisi DEUS ipse: hic ei assistit, & habitat cum eo, quod aliud per DEUM denotat, praterquam quod sancti nunc quatenus anima perficiuntur? Si vis & alia audire, iam dicemus. Et inaccessibili luce nunc perficiuntur. Et in alio: Sanctorum chorus vita fontem, & januam paradisi nactus est. Et rursus: Et iusti veluti luminaria resurgunt. Et alibi: Cum terrena certamina perlustrassent veri Martyres coronas sunt consequuti. Et rursus: Certatores Martyres ac calcivores in terra decertantes multos cruciatus pertulerant, & perfectam in calis coronam receperunt, ut pro nostris animabus intercederent. Et rursus: Celebrissimi Martyres vos non terra operuit, sed calum excepit, aperta sunt vobis porta paradisi, & intro profecti lignum vite estis affecti, apud Christum intercedite. Ubi sunt qui dicunt sanctos non esse, si vel sanctorum animas nunc in paradiso non esse? Nonne audiunt Damascenum dicentem, Aperta sunt vobis porta paradisi? Nonne audiunt, Introgressi? & non agnoscant, Signum vite consecuti sumus? & intercedunt pro nobis? Si igitur neque receperunt, neque intercedunt, neque Christum vident, neque ipsi assistunt, neque divina luce perficiuntur, & ut uno verbo dicam, nemo ex sanctis, ut ipsi putant, nunc cum Christo est, ubi sunt quæ psallicimus? num falsa? Absit. Ubi spiritus & anima iustorum laudant te Domine? Et illud: Disfractus speculus sancti facie ad faciem DEUM videtur. Si nunc cum Christo non sunt, non receperunt, neque intercedunt. Si verò non intercedunt, cur invocamus? si enim nunc non intercedunt, nunquam intercedent, nam in futuro non est intercessio. Nonne audis illud? Non intercessione ibi opus est dimisso conventu. Etiam novi Theologi dicunt, peculiariter recipiunt, & DEUM in faciem vident, sed ineffabilia bona, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, non receperunt adhuc: non enim omnino possumus, differri sanctos in presentia non esse cum Christo. O insipientiam! id, ut ego existimo, ritu magis, quam responsione dignum est: nam paulo ante ostensum est, hæresim esse hanc absurdam, argutiolam; nec de ea opus est amplius disputare. Macænus Gennadius.

Idem rationibus ex Scriptura sacra
desumptis.

Prima. DEUS non est ad puniendum pronior, quam ad remunerandum: sed impiorum animæ nunc in inferno torquentur: ergo & iustorum sine macula & reatu statim à morte beantur. *LUCÆ 16.* Probatur minor *LUCÆ 16.* Epulo damnatus rogat Abraham, ut mittat Lazarum ad fratres suos. Respondet Abraham, *Evitent Moysen & Prophetas.* At si sic res gesta, si sic parabola; nec vera, nec *Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.*

verisimilis esset, si tantum de tempore futuro post resurrectionem intelligenda veniret: tunc enim non erunt homines in terra: quomodo ergo audient Moysen & Prophetas? Igitur factum erit figura status damnatorum ilico post mortem.

Secunda. Ante Christi adventum Sancti non invocabantur, postea vero invocantur à tota Ecclesia Catholica, & ita faciendum docent Patres Græci, & Latini. Ergo non sunt in limbo, aliqui non differrent ab antiquo statu. At non potest dici ubi sint post limbum, nisi in paradiso, igitur in eo sunt.

Tertia. Ante Christum mors desebatur sanctorum, post cum læticia celebratur: ad quid hoc, nisi quia tunc mori miseria erat, nunc vero felicitas.

Quarta. Non est æquum mercedem retineri, cum debetur, & reddi potest, *Levit. 19.* Non morabitur apud te opus mercenarij tui usque mane: At post mortem debetur Sanctis vita æterna, & nihil est quod impediat reddi: sunt enim sine reatu, & macula, & æ janua celorum est aperta per Christum. Igitur cum DEUS sit maximè iustus, eam statim reddit.

Quinta. Non convenit ut affligantur, qui nullum habent reatum, aut peccatum, cuiusmodi sunt sancti. At spes, quæ differtur affligit animam. Ergo non differtur satisfactio in Sanctis.

C A P V T VII.

De unione Græcorum facta in Concilio Florentino.

Denique ad Græcorum errores convincendos, inter alia nullum forsitan inveniemus efficacius argumentum, quam si in medium producamus Bullam unionis inter ipsos & Latinos in Concilio Florentino sub Eugenio Papa IV. celebrato: ubi anno salutis 1438. Joannes Palæologus ipsorum Imperator, Patriarcha Constantinopolitanus, & ceteri ex omni Græcia viri gravissimi Latinis dexteram dedere: ubi retractatis sive correctis sententiis & erroribus Primatum Romani Pontificis inter alia, in eo Concilio agnovent: non vi coacti, non muneribus allecti, non numero suffragiorum à Latinis victi aut superati, sed sua sponte & voluntate ducti, neque alio modo oppressi (erant enim ipsi sub protectione proprii Imperatoris, nempe Palæologi, qui prædicto Concilio adfuit) sequentes articulos in Bulla unionis relatos simul cum Ecclesia Catholica confessi sunt. Et ne quis suspicetur tantum in Latinorum historiis aut libris id conscriptum haberi, legat historias Græcorum, præcipue Georgium Pachimerium *lib. 5. historiarum*, ubi refert capitula pacis Græcorum cum Latinis. Videndus est etiam Leonicus Chalcondylas rerum Turcicarum *lib. 1.* & Jacobus Navarchus Ondischoranos in *Epist. Asiaticis*: qui omnes unionis factæ in dicto Concilio meminere, ut latius refert P. Azorius 2. *Tom. Institut. Moral. lib. 4. cap. 15.*

Insuper adde hanc Græcorum confessionem non subito, non verbo tantum factam esse, sed potius post diurnam deliberationem & singulorum subscriptionibus adjunctis, ut *infra* patebit, uno excepto Episcopo Marco Ephesino, & sigillo Imperatoris fuisse confirmatam: ad eam quoque Vicarii trium Patriarcharum, Alexandrini, Antiocheni, Hierosolymitani, ac denique Legati Patriarchæ Armenorum supervenerunt; & cum

Ecclesia Catholica sese conjunxerunt, & ab Eugenio IV. fidei regulam acceperunt, qua confessi sunt tenere, quicquid tenet & docet Romana Ecclesia. Litera autem unionis habentur in *sine Sessulima Concilio Florentini*, in hæc verba.

Sanctæ unionis factæ in Concilio Florentino inter Patres Græcos & Latinos litera.

EUGENIUS Episcopus servus servorum DEI ad perpetuam rei memoriam. Consistente ad infra scripta charissimo filio nostro Joanne Palalogo Romanorum Imperatore illustri, & loca tenentibus Venerabilium fratrum nostrorum Patriarcharum, & ceteris Orientalem Ecclesiam representantibus.

Latentur cali & exultet terra: sublatus est enim de medio paries, qui Occidentalem Orientalemque dividebat Ecclesiam, & pax atque concordia rediit illo angulari lapide Christo, qui fecit utraque unum, vinculo fortissimo charitatis & pacis, unumque jungente partem, & perpetua unitatis federe copulante ac continente, postquam longam maroris nebulam, & disiditurnam atram, ingratisque caliginem serenam omnibus unionis optata jubar illucit. Gaudeat & Mater Ecclesia, quod filios suos hæcenus invicem disidentes, jam videt in unitatem pacemque rediisse, & quod antea in torum separatione amarissimè sibi, ex ipsorum modo mira concordia, cum ineffabili gaudio omnipotentis Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles ubique per orbem, & qui Christiano censentur nomine, matri Ecclesia Catholica collatentur.

Ecce enim Occidentales Orientalesque Patres, post longissimum disensionis atque discordia tempus, se maris ac terra periculis exponentes, omnibusque superatis laboribus ad hoc sacrum Oecumenicum Concilium desiderio sacra ipsius unionis, & antiquæ charitatis reintegranda gratia, lati alacresque convenerunt, & intentione sua nequaquam frustrati sunt. Post longam enim laboriosamque indaginem, tandem Spiritus sancti clementia, ipsam optatissimam sanctissimamque unionem consecuti sunt. Quis igitur dignas omnipotentis DEI beneficiis gratias referre sufficiat? Quis autem divina miserationis divitias non obstupescat? cuiusve ferreum pectus tanta superna pietatis magnitudo non molliat? Sunt ista prorsus divina opera, non humana fragilitatis inventa, atque ideo eximia cum veneratione suscipienda, & divinis laudibus prosequenda. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, Christe, fons misericordiarum, qui tantum boni sponsa tua Catholica Ecclesia contulisti, atque in generatione nostra tua pietatis miracula demonstrasti, ut enarrarent omnes mirabilia tua. Magnum siquidem divinumque munus nobis DEUS largitus est, oculisque nostris vidimus quod ante nos multi cum valde cupierint, aspicere nequiverint.

Convenientes enim Latini & Græci in hac sacrosancta Oecumenica synodo, magno studio invicem usi sunt, ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus sancti processione summa cum diligentia & assidua inquisitione discerneretur. Prolati vero testimonij ex divinis scripturis, plurimisque autoritatibus sanctorum Doctorum Orientalium & Occidentalium, aliquibus quidem ex Patre & Filio, quibusdam vero ex Patre per Filium procedere dicentibus Spiritum sanctum, & ad eandem intelligentiam aspicentibus omnibus sub diversis vocabulis. Græci quidem asseruerunt, quod id quod dicunt Spiritum sanctum ex Patre procedere, non hac mente proferrent, ut excludant filium, sed quia eis videbatur, (ut ajunt) Latinos asserere Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedere, tan-

quam ex duobus principijs & duabus spirationibus, ideo abstinuerunt à dicendo quod Spiritus sanctus ex Patre procedat, & Filio. Latini vero asseruerunt, non se hac mente dicere Spiritum sanctum ex Filioque procedere, ut excludant Patrem, quin si fons ac principium totius Deitatis, Filij scilicet & Spiritus sancti, aut quod id quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, Filius à Patre non habeat, sive quod duo ponant esse principia, seu duas spirationes, sed ut unum tantum asserunt esse principium, unicamque spirationem Spiritus sancti, pro ut hæcenus asseruerunt; & cum ex his omnibus unum & idem eliciatur veritatis sensus, tandem in infra scriptam sanctam, DEO amabilem, eodem sensu, eademque mente unionem unanimiter omnes concordarunt & consenserunt.

In nomine igitur sanctæ Trinitatis Patris & Filij & Spiritus sancti, hoc sacro universali approbante Florentino Concilio discussimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Christianis credatur & suscipiatur, sicque omnes profiteantur, qui Spiritus sanctus ex Patre & Filio eternaliter est, & essentiam suam, suumque esse subsistentem habet ex Patre simul & Filio, & ex utroque eternaliter, tanquam ab uno principio & unica spiratione procedit: declarantes quod id quod sancti Doctores & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum sanctum, ad hæc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur, Filium quoque esse secundum Græcos quidem causam, secundum Latinos vero principium subsistentie Spiritus sancti, sicut & Patrem, hoc ipsum quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre eternaliter habet, à quo eternaliter etiam genitus est. Desimus insuper explanationem verborum illorum, Filioque, veritatis declaranda gratia, & imminente tunc necessitate, luitè ac rationabiliter symbolo fuisse appositam.

Item in azymo sive fermentato pane tritico, corpus Christi veraciter confici, Sacerdotisque in altero ipsum Domini corpus consicere debere, unumquemque scilicet juxta sua Ecclesia sive Occidentalis sive Orientalis consuetudinem. Item si verè penitentes in DEI charitate deciderint, antequam dignis penitentia fructibus de commisso satisfecerint, & omnia, eorum animas sicuti purgatorii post mortem purgari, & ut à panis hujusmodi relicto, prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & elemosinas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesia instituta: illorumque animas quæ post baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ post contractam peccati maculam, vel in sui corporibus, vel eisdem exuta corporibus (pro ut superius dictum est) sunt purgata, in calum mox recipi, & intueri clare ipsum DEUM trinum & unum, sicuti est, meritorum tamen diversitate, alium alio perfectius. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel solo originali detedunt, mox in infernum descendere, penam tamen disparibus puniendas.

Item desimus sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesia caput, & omnium Christianorum Patrem & Doctorem existere, & ipsi Beato Petro pasceudi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostra JESU Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur. Renovantes insuper ordinem traditum in Canonibus,

nonibus, ceterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum Pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet privilegiis omnibus & juribus eorum. Datum Florentia in sessione publica synodali solemniter in Ecclesia majori celebrata, Anno incarnationis Dominica 1439. pridie nonas Julij, Pontificatus nostri Anno nono.

Subscriptions Imperatoris, ac Orientalium Patrum, qui in Synodo aderant.

Ego Joannes Palæologus fidelis in Christo Rex & Imperator Romanorum, subscripsi.

Ego Antonius humilis Metropolitā Heracleensis, & Consiliarius Edessenorum, totius Thraciæ & Macedoniae Primas, & Philothei sanctissimi Patriarcha, & Sedis Apostolicæ Alexandinae locum tenens subscripsi.

Ego Gregorius Protospingelus Confessor spiritualis, ac Sedis Apostolicæ Alexandrinae & ejus Domini Patriarcha locum tenens, subscripsi.

Ego Ildorius Metropolitā Syriae & totius Russiae, ac Domini Dorothei Patriarcha Antiocheni, & ejus Sedis Apostolicæ locum tenens, subscripsi.

Ego Dositheus humilis Metropolitā Mopsuestia, & Joachimi sanctissimi Patriarcha Hierosolymitani, ac ejus Apostolicæ Sedis locum tenens, subscripsi.

Ego Metrophanes humilis Metropolitā Cyzici, ac locum tenens Ancyrensis subscripsi.

Ego Dorotheus humilis Metropolitā Trapezandeni, ac locum tenens Casariensis, Antistitis, subscripsi.

Ego Bellarion divina miseratione Archiepiscopus Nicanus, ac locum tenens Sardensis Praesulis, subscripsi.

Ego Macharius humilis Metropolitā Nicomediae subscripsi.

Ego Ignatius humilis Metropolitā Teronia ac locum tenens Nicomedienfis Antistitis me subscripsi.

Ego Dorotheus humilis Metropolitā Mytilenensis, ac locum tenens Sidenfis Pontificis me subscripsi.

Ego Damianus humilis Metropolitā Muldoblachienfis, ac locum tenens Sebafien. Praesulis subscripsi.

Ego Joseph humilis Metropolitā Amasiensis subscripsi.

Ego Nathanael humilis Metropolitā Colossensis, ac Insularum Cyladum subscripsi.

Ego Gennadius humilis Metropolitā Gannensis subscripsi.

Ego Matthæus humilis Metropolitā Melitenensis subscripsi.

Ego Dositheus humilis Metropolitā Dramensis subscripsi.

Ego Sophronius humilis Metropolitā Anchiolensis subscripsi.

Ego Bellarion Archiepiscopus Nicanus mandato ac nomine Emanuelis Diaconi ac magni Sacellarij Chrysofuchi vulgo nuncupari, qui eadem nobiscum sensit, subscripsi.

Ego Theodorus Zanthopolus Diaconus, & magnus Sacrista subscripsi.

Ego Michael Balsamorum Archidiaconus, & magnus Bibliothecarius subscripsi.

Ego Sylvester Syropulus, Diaconus Ecclesiarches, ac juramentator subscripsi.

Ego Gregorius Proteadicus Diaconus Cappadocius, subscripsi.

Ego Constantinus Archiepiscopus, ac locum tenens Muldoblachienfis Praesulis, subscripsi.

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

Ego Ecclesiarches veneranda mansionis, & sanctæ Basilicæ magnæ Lauræ Montis sancti, ac ipsius mansionis locum tenens subscripsi.

Ego Athanasius olim Abbas circumspicere subscripsi. Ego Gerontius Abbas sanctæ mansionis omnipotentis, subscripsi.

Ego Germanus olim Abbas sancti Blasii, subscripsi.

Ego Pachumius Confessor ac Abbas sancti Pauli subscripsi.

C A P V T VIII.

An propter supradictos errores Græci sint censendi hæretici, an tantum schismatici?

Primò statuendum est schisma ab hæresi differre in hoc, quod hæresis sit dogma fidei contrarium; schisma vero sit crimen, quod quis ab unitate Ecclesiæ recedit, ac proinde hæresis est contraria fidei, non tamen schisma, sed tantum Ecclesiæ unitati; ita docet B. Hieronymus, ut refertur 24. quæst. 3. c. in hæresim, & D. Augustinus lib. 20. contra Faustum, & alii Patres: ut si quis confiteatur esse oportere in Ecclesia unum caput universale; sed fateatur hunc, vel illum, videlicet Joannem aut Petrum non esse verum & legitimum caput Ecclesiæ, diceretur schismaticus, non tamen hæreticus.

Secundò supponendum est schismaticos, quamvis hæretici non sint, non esse membra Ecclesiæ, & extra illam esse; nam si Ecclesiam accipiamus, ut est Fidelium congregatio sub uno capite, nempe Christo Domino, & ejus in terris Vicario, Romano Pontifice viventium, schismatici sicut & hæretici extra Ecclesiam sunt: quia sicut hæresis separat & dividit hæreticos ab Ecclesia, ita schisma dividit, & separat schismaticos à capite & unitate Ecclesiæ: ac ideo jure extra Ecclesiam esse dicitur, qui ab Ecclesiæ unitate & communione recedit.

Prima Propositio, Græci ab Ecclesia Romana sunt separati & schismate divisi. Nam ut D. Antonin. tertia parte historiarum tit. 22. c. 13. §. 1. & 2. scribit, præcipuas Orientis Ecclesias & maxime Constantinopolitanam duodecies ab Ecclesiæ Romanæ Sede & potestate se ipsas subtraxerunt: & certè publicè & apertè ter Græci ad Ecclesiæ Romanæ unitatem redire; scilicet in Concilio Lateranensi sub Innoc. III. Lugdunensi sub Gregorio X. Florentino sub Eugenio IV. Postea verò ad schisma reversi ac proinde excommunicati permanserunt, excommunicatione majori, qua omnes schismatici in Bulla Cœnæ Domini feriuntur. Et ideo ab Ecclesia Latina & Catholica divisi in statu damnationis æternæ versantur. Nam, ut bene D. Augustin. de fide ad Petrum cap. 38. Firmissime tene, & nullatenus dubites, non solum omnes paganos, sed etiam omnes Judæos, hæreticos, atque schismaticos, qui extra Ecclesiam Catholicam præsentem finiunt vitam, in ignem æternum ituros. Et c. 39. ubi supra ait: Firmissime tene, & nullatenus dubites, quemlibet hæreticum vel schismaticum, si Ecclesia Catholica non fuerit aggregatus, etiam si proximi nomine vitam fuderit, non posse salvari.

Præcipua tamen difficultas est, An Græci non solum schismatici, sed hæretici sint censendi. Nam D. Thom. in Opusc. 1. cap. 32. asserit, Non minus solvi quæstionem ab his, qui Spiritum sanctum asserunt à Patre & Filio non procedere, quam solvi tentatum sit ab Ario & Macedonio, Nestorio, & ejus-

Schismatici & hæreticos discernere.

Schismatici extra Ecclesiam.

Græci schismatici.

S. August.